

ВПЛИВ ПОДАТКОВОЇ ПОЛІТИКИ НА ФІНАНСОВИЙ СТАН ПІДПРИЄМСТВА

ЧИЖЕВСЬКА Людмила, здобувачка вищої освіти спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування Миколаївський національний аграрний університет

Анотація: У дослідженні проаналізовано вплив податкової політики на фінансовий стан підприємства в умовах кризи, таких як пандемія COVID-19 та повномасштабне вторгнення в Україну 2022 року. Здійснено аналіз змін у податковому законодавстві та їх наслідків для підприємств. Досліджено, як податкові пільги та стимули сприяють підтримці бізнесу, а також як податкове навантаження впливає на ліквідність, інвестиційну діяльність та конкурентоспроможність. Результати дослідження підкреслюють важливість адаптації податкових стратегій для забезпечення фінансової стабільності підприємств у кризових умовах.

Ключові слова: податкова політика; фінансовий стан; пандемія COVID-19; повномасштабне вторгнення; податкове законодавство; економічна криза.

Податкова політика відіграє вирішальну роль у визначенні фінансового стану підприємства, особливо в умовах кризи, таких як пандемія COVID-19 та повномасштабне вторгнення в Україну, яке триває з 2022 року. У таких обставинах податкове регулювання стає ще більш важливим для забезпечення фінансової стабільності та виживання бізнесу.

Рівень податкового навантаження є критичним чинником, який впливає на чистий прибуток підприємства. Високі податкові ставки можуть суттєво зменшувати прибуток після сплати податків, що, своєю чергою, обмежує можливості для реінвестування та розвитку бізнесу. З іншого боку, наявність податкових пільг та знижок може сприяти поліпшенню фінансового стану підприємства, знижуючи його податкові зобов'язання та підвищуючи доступний для інвестицій капітал.

Пандемія COVID-19 спричинила значний економічний спад, що вимагало від урядів введення тимчасових податкових заходів для підтримки підприємств. В Україні були запроваджені такі зміни в податковому законодавстві:

1. Звільнення від сплати ЄСВ (єдиного соціального внеску) для фізичних осіб-підприємців (ФОПів) на період карантину. Це було запроваджено Законом України № 533-IX від 17.03.2020 року [1].

2. Зменшення ставок ПДВ для окремих категорій товарів та послуг, зокрема для медичних товарів. Це було передбачено Законом України № 540-IX від 30.03.2020 року [2].

Повномасштабне вторгнення в Україну у 2022 році спричинило ще більше економічних труднощів. У відповідь на ці виклики уряд України ввів ряд податкових послаблень та змін, спрямованих на підтримку бізнесу:

1. Запровадження тимчасового звільнення від податку на прибуток для підприємств, що зазнали значних втрат через військові дії, що закріплено в Законі України № 2120-IX від 15.03.2022 року [3].

2. Введення можливості розстрочки податкових зобов'язань для підприємств, що розташовані на тимчасово окупованих територіях або в зоні активних бойових дій (Закон України № 2142-IX від 24.03.2022 року) [4].

Податкова політика впливає на грошові потоки та ліквідність підприємства. Регулярні податкові платежі можуть створювати значний тиск на грошові потоки, особливо якщо підприємство зіштовхується з високими податковими зобов'язаннями. Це може призвести до тимчасових касових розривів та вимагати ефективного управління ліквідністю для забезпечення фінансової стабільності. Водночас можливість відстрочки податкових платежів чи їх розстрочки може допомогти підтримувати стабільність грошових потоків та зменшувати фінансові ризики.

Податкова політика впливає на інвестиційну діяльність та розвиток підприємства. Податкові стимули, такі як податкові кредити на дослідження та розвиток, можуть значно заохочувати підприємства до інвестування в нові технології та інновації, що сприяє їхньому довгостроковому зростанню. Відсутність таких стимулів, навпаки, може обмежувати можливості для стратегічного розвитку та зростання підприємства.

Зміни в податковому законодавстві можуть вимагати перегляду фінансових планів та стратегій підприємства. Наприклад, введення нових податків або зміна ставок може вимагати коригування бюджетів та прогнозів для збереження фінансової стабільності. Необхідність дотримання податкового

законодавства також може вимагати додаткових ресурсів на податковий облік та аудит, що впливає на операційні витрати підприємства.

Податкова політика впливає на конкурентоспроможність підприємства. Підприємства, які мають доступ до більш сприятливих податкових умов, можуть мати конкурентні переваги на ринку, оскільки вони можуть інвестувати більше коштів у розвиток та розширення свого бізнесу. Національні відмінності у податкових режимах можуть також впливати на рішення про місце розташування виробництва чи штаб-квартири підприємства, що має стратегічне значення для їхнього глобального розвитку.

Таким чином, податкова політика в умовах кризових ситуацій, таких як пандемія COVID-19 та повномасштабне вторгнення в Україну, відіграє ключову роль у забезпеченні фінансової стабільності та діяльності підприємств. Ефективне управління податковими зобов'язаннями та адаптація до змін у податковому середовищі є критичними для досягнення оптимальних фінансових результатів та збереження конкурентоспроможності.

Література:

1. Закон України № 533-IX від 17.03.2020 «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо підтримки платників податків на період здійснення заходів, спрямованих на запобігання виникненню та поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19)». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/533-20> (дата звернення: 24.07.2024).

2. Закон України № 540-IX від 30.03.2020 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на забезпечення додаткових соціальних та економічних гарантій у зв'язку з поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19)». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/540-20#Text> (дата звернення: 24.07.2024).

3. Закон України № 2120-IX від 15.03.2022 «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо забезпечення можливостей для задоволення критичних потреб громадян під час війни». URL: <https://tax.gov.ua/zakonodavstvo/podatkove-zakonodavstvo/zakoni-ukraini/77303.html> (дата звернення: 24.07.2024).

4. Закон України № 2142-IX від 24.03.2022 «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо звільнення від сплати податків та зборів у зв'язку з введенням воєнного стану». URL: <https://tax.gov.ua/zakonodavstvo/podatkove-zakonodavstvo/zakoni-ukraini/77318.html> (дата звернення: 24.07.2024).

Abstract: *The study analyzed the impact of tax policy on the financial condition of the enterprise in crisis conditions, such as the COVID-19 pandemic and a full-scale invasion of Ukraine in 2022. An analysis of changes in tax legislation and their consequences for enterprises was carried out. It examines how tax benefits and incentives support business, as well as how tax burdens affect liquidity, investment activity, and competitiveness. The results of the study emphasize the importance of adapting tax strategies to ensure the financial stability of enterprises in crisis conditions.*

Key words: *tax policy; financial condition; the COVID-19 pandemic; full-scale invasion; tax legislation; economic crisis.*

*Науковий керівник – МІКУЛЯК Катерина,
асистент кафедри фінансів, банківської справи та страхування,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв*

ОЦІНКА ЙМОВІРНОСТІ БАНКРУТСТВА ПАТ «БАНК ВОСТОК»

**ЧИСТЯКОВА Діана, здобувачка вищої освіти
спеціальність 072 Фінанси, банківська справа та страхування
Миколаївський національний аграрний університет**

Анотація: *застосовано моделі ймовірності банкрутства банків різних науковців; здійснено аналіз ймовірності банкрутства ПАТ «Банк Восток». Виокремлено ключові результати аналізу.*

Ключові слова: *банк; ймовірність банкрутства; ризики.*

Останні роки стали досить складними для економіки України та для банківського сектору зокрема, проте в таких умовах відсутня узагальнена система або алгоритм прогнозування ймовірності банкрутства банків. Вітчизняні науковці зосереджені на дослідженні платоспроможності підприємств, але розроблені ними моделі не підходять для банків через специфіку їхньої діяльності, тому важливо здійснити аналіз ймовірності банкрутства банку.

Для аналізу обрано ПАТ «Банк Восток», український комерційний банк, який було зареєстровано 17 жовтня 2002 року під назвою «Агробанк». До кінця 2006 року він увійшов до складу Home Credit Group, ставши правонаступником усіх прав і зобов'язань «Агробанку» та ПАТ «Хоум Кредит Банк», та лише у 2012 році банк почав функціонувати під назвою «Банк Восток».